

Suositus 24/2024
Ehdotus A 1977/UHN
Käsittelijä Kestävä Pohjola -valiokunta

Mietintö vastauksesta suositukseen 24/2024, joka koskee fossiilisiin luonnonvaroihin liittyvää läpinäkyvyyttä, Pohjoismaiden ministerineuvosto (A 1977/UHN)

Kestävä Pohjola -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi vastauksen suositukseen 24/2024, joka koskee fossiilisiin luonnonvaroihin liittyvää läpinäkyvyyttä, ja katsoo sen neuvoston osalta *loppuun käsitellyksi*.

Taustaa

Suosituksen sanamuoto on seuraava:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että edistetään toimia kansainvälisissä toimintaympäristöissä tiedon lisäämiseksi fossiilisten polttoaineiden saatavuudesta ja hyödyntämisestä.

Pohjoismaiden ministerineuvoston vastaus

Pohjoismaiden ministerineuvosto kiittää Pohjoismaiden neuvostoa suosituksesta, jonka mukaan Pohjoismaiden ministerineuvoston tulisi edistää kansainvälisissä toimintaympäristöissä toimia, jotka lisäävät tietoa fossiilisten polttoaineiden saatavuudesta ja hyödyntämisestä.

Kuten suositusta koskevassa mietinnössä todetaan, Pohjoismaat raportoivat fossiilisten polttoaineiden käytöstä ja niihin liittyvistä hiilidioksidipäästöistä jo nyt eri tahoille, kuten EU:lle, OECD:lle ja UNFCCC:lle, käyttäen kansainvälisesti tunnustettuja raportointimuotoja. Mietinnössä todetaan myös, että valiokunta on seurannut kiinnostuneena "Pohjoismaiden ilmasto siirtymä" -hanketta, josta on saatu yhteistä tietopohjaa ja joka on edistänyt pohjoismaisten kokemusten välittämistä kansainvälisesti.

Suositusmietinnössä todetaan epäsuorasti, että nykyiset raportit eivät ole riittäviä ja että on tarpeen kehittää laajempi kansainvälinen yhteisymmärrys yhteisistä

standardeista ja menetelmistä, joilla raportoidaan maiden fossiilisista luonnonvaroista, niiden hyödyntämisestä ja kulutuksesta sekä ennen kaikkea niihin liittyvistä haitta- ja terveysvaikutuksista.

Pohjoismaiden ministerineuvosto huomauttaa, että nyt laaditaan jo perusteellisia raportteja ja ennusteita fossiilisten polttoaineiden perustana olevista luonnonvaroista, polttoaineiden tuotannosta ja kulutuksesta sekä niiden vaikutuksista esimerkiksi ilmaston lämpötilan nousuun ja Pariisin ilmastopimuksen tavoitteiden saavuttamiseen. YK:n hallitustenvälinen ilmastopaneeli pyrkii lisäksi keräämään laajasti tietoa muun muassa fossiilisista polttoaineista aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen vaikutuksista.

Yleisesti ja varsinkin UNFCCC:n alaisuudessa on viime vuosina kiinnitetty entistä enemmän huomiota fossiilisten polttoaineiden käyttöön ja niiden ilmastovaikutuksiin sekä Pariisin sopimuksen tavoitteiden noudattamiseen. Perustana ovat muun muassa Kansainvälisen energiajärjestön (IEA) raportit, joissa on keskitytty yhä enemmän fossiilisten polttoaineiden ja ilmaston väliseen yhteyteen (ks. esim. <https://www.iea.org/reports/world-energy-outlook-2024>), ja erityisesti UNEPIN tuotantokuiluraportti, joka julkaistiin ensimmäisen kerran vuonna 2019 (ks. myös <https://www.unep.org/resources/production-gap-report-2023>). Samaan aikaan on käynnistetty myös aloitteita, joista voidaan mainita Powering Past Coal -liittouma (PPCA – <https://poweringpastcoal.org/>) ja Tanskan johtama Beyond Oil and Gas -liittouma (BOGA – <https://beyondoilandgasalliance.org/>). Ne ovat kaikki vaikuttaneet siihen, että asteittainen luopuminen ja/tai siirtyminen pois fossiilisista polttoaineista on edelleen keskeinen kysymys kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa. Kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa on noussut keskeiseen asemaan myös ilmastonmuutoksen kiihtymisestä aiheutuvien vahinkojen ja menetysten (loss and damage) ehkäiseminen ja hallinta, millä on vahva kytkös käynnissä oleviin rahoituskeskusteluihin.

Ilmansuojelu- ja terveysalalla on vastaavasti jo pitkään osoitettu, että fossiilisten polttoaineiden poltto on merkittävä ilman epäpuhtauksien, kuten pienhiukkasten (PM_{2,5}), typpioksidien (NO_x) ja rikkidioksidin (SO₂), lähde. Näillä epäpuhtaudet aiheuttavat vakavia terveysvaikutuksia, kuten sydän- ja verisuonitauteja, hengityselinsairauksia ja ennenaikaisia kuolemia, ja ne ovat suurin ympäristöterveysuhka Pohjoismaissa ja maailmanlaajuisesti (ks. esim. <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/luftfororening-ar-det-enskilt-storsta-miljohotet-mot-manniskors-halsa>). Kansainvälisellä tasolla WHO, UNECEn yleissopimus valtiosta toiseen tapahtuvasta ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisesta (CLRTAP) sekä EU:n ilmanlaatudirektiivi ovat vaikuttaneet merkittävästi terveysvaikutuksia koskevaan raportointiin ja tietämyksen lisäämiseen. Viime vuosina myös OECD ja Euroopan ympäristökeskus (EEA) ovat valottaneet

fossiilisten polttoaineiden poltosta johtuvien ilmansaasteiden yhteiskunnallisia kokonaiskustannuksia.

Ympäristö- ja ilmastosektori on käynnistänyt kuluvalle ohjelmakaudella 2025–2027 uuden Ilmasto- ja ilmaohjelman, joka on osittain jatkoa aiemmalle Pohjoismaiden ilmastosiirtymä -hankkeelle. Ohjelma keskittyy ilman ja ilmaston väliseen synergiaan, ja siinä on mukana Pohjoismaiden kansainvälisiä ilmansuojelu- ja ilmastoneuvottelijoita. Pohjoismaiden ministerineuvosto tarkastelee näin ollen suosituksen kohtia, kuten Pohjoismaiden raportoinnin mahdollista kehittämistarvetta, Ilmasto- ja ilmaohjelman puitteissa.

Pohjoismaiden ministerineuvosto toteaa kuitenkin myös, että uusien kansainvälisten raportointistandardien kehittäminen ja edistäminen voi olla hidas ja haastava urakka ja että läpinäkyvyyden lisäämiseen liittyvät kysymykset ovat kansainvälisissä neuvotteluissa ja kansainvälisillä foorumeilla usein samalla viivalla muiden seikkojen kanssa.

Edellä esitetyn perusteella Pohjoismaiden ministerineuvosto katsoo, että suositukseen on vastattu.

Valiokunnan näkemykset

Valiokunta kiittää Pohjoismaiden ministerineuvostoa perusteellisesta vastauksesta suositukseen 24/2024, joka koskee fossiilisiin luonnonvaroihin liittyvää läpinäkyvyyttä (A 1977/UHN). Valiokunnan kokouksessa 28. lokakuuta 2025 valiokunta päätti sosiaalidemokraattisen ryhmän ja Vapaan Pohjolan ehdotuksen perusteella, että suositukseen annettu vastaus katsotaan neuvoston osalta loppuun käsitellyksi.

Tukholmassa 28. lokakuuta 2025

Johan Andersson (S)
Ragnhild Bergheim (A)
Karin Gaardsted (S)
Åsa Karlsson (S)
Halla Brund Logadóttir (Frfl)
Oda Indgaard (MDG)
Rebecka Le Moine (MP)
Krista Mikkonen (vihr.)

Bryndís Haraldsdóttir (Sj.)
Jón Gunnarsson (Sj.)
Susanne Nordström (M)
Mariane Paviasen (IA)
Trine Pertou Mach (EL)
Staffan Eklöf (SD)
Marius Arion Nilsen (FrP)
Rune Midtun (FrP)

